Göteborgs Stad

Handling 2023 nr 163

Yttrande över motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Den av Elisabet Lann och Samuel Bråse väckta motionen avslås.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Elisabet Lann (KD) yrkade bifall till yrkande från M, D och KD den 18 augusti 2023.

Ann Catrine Fogelgren (L) yrkade bifall till yrkande från L den 18 augusti 2023.

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade att motionen skulle avstyrkas.

Vid omröstning i huvudvotering beträffande ordföranden Jonas Attenius yrkande och Elisabet Lanns yrkande röstade Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Ingrid Andreae (S), Jenny Broman (V), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) samt ordföranden Jonas Attenius (S) för bifall till Jonas Attenius yrkande.

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Ann Catrine Fogelgren (L) och Elisabet Lann (KD) röstade för bifall till Elisabet Lanns yrkande.

Kommunstyrelsen beslutade med sju röster mot sex att bifalla ordföranden Jonas Attenius yrkande.

Representanterna från V, S och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 31 augusti 2023.

Emmyly Bönfors (C) antecknade som yttrande en skrivelse från den 5 september 2023.

Göteborg den 6 september 2023
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Yttrande / Centerpartiet

2023-09-05 Ärende nr 3.8

Yttrande angående Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Yttrandet

Förutsättningarna att bo och verka i Södra skärgården är i flera avseenden unika, men många av de utmaningarna kopplat till bristande kollektivtrafik och närhet till samhällsservice delas av Göteborgs landsbygd. Exempelvis har stora delar av Hisingen och östra delen av kommunen liknande utmaningar.

Att stärka möjligheterna till goda livsvillkor i hela Göteborg är prioriterat för Centerpartiet. På initiativ av oss utreder stadsbyggnadsförvaltningen just nu ytterstadens tillgång till service samt små orters potential som servicenoder. Syftet är att med hjälp av stadsplanering strategiskt kunna stärka landsbygdens underlag för kollektivtrafik och service, inte minst i Södra Skärgården.

Vi stödjer intentionen att inrätta en särskild samordnare som omhänderta skärgårdens intresse på ett bättre sätt, men anser att en sådan funktion bör omfatta all landsbygd i Göteborg. Kommunstyrelsen bör enligt vår mening därför utreda inrättandet av en landsbygdssamordnare, som inkluderar Södra Skärgården.

Med samma resonemang stödjer vi även inrättande av en handlingsplan för Skärgården, men ser att det kan finnas andra geografiska områden som behöver en särskild handlingsplan. Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att föreslå ett upplägg för handlingsplaner som syftar till att samordna insatser för utveckling av landsbygdsområden. För att en handlingsplan för Skärgården och andra områden ska bli fungerande verktyg behöver det finnas en struktur för detta som passar in i övrig kommunal styrning. Exempelvis bör kommunstyrelsen utreda handlingsplanernas omfattning och avgränsning för att inte riskera parallell styrning.

När ärendet kommer till kommunfullmäktige avser vi att yrka på följande beslutssatser:

- Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda inrättandet av en landsbygdssamordnare.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att föreslå ett upplägg för handlingsplaner som syftar till att samordna insatser för utveckling av landsbygdsområden.

Yttrande (Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet)

2023-08-31 Ärende 3.8

Yttrande angående – Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Yttrandet

I motionen föreslås att en så kallad skärgårdssamordnare inrättas. Motionärerna menar att detta behövs eftersom skärgården har speciella förutsättningar som hamnar i skymundan i en storstad som Göteborg.

Motionen har en viktig poäng i att öarna har många unika förutsättningar som behöver hanteras och som förtjänar ett större fokus då en levande skärgård är en viktig tillgång för hela Göteborg. Varje stadsdel är unik och har sina egna problem som behöver lösas. Det rödgröna styret ser mycket positivt på det stora engagemang för lokalsamhället som finns i södra skärgården. I en demokrati ingår det i de politiska partiernas uppdrag att fånga upp lokala problem, hitta lösningar på dem och driva effektiv förändring på rätt nivå. Vi kan inte delegera bort partiernas ansvar för lokal demokratisk förankring till kommunala tjänstepersoner.

Ytterligare en svaghet med samordnarrollen är att den saknar demokratiskt mandat. Om samordnarrollen ska ge effekt krävs ett stort mandat och betydande ekonomiska resurser. I rådande ekonomiska läge, med hög inflation och minskande statsbidrag, behöver kommunens fokus vara på att skydda välfärden mot den ekonomiska krisen. En samordnare skulle kunna möjliggöra dialog mellan relevanta aktörer i olika skärgårdspolitiska frågor, men Ö-dialogen och de politiska partierna har redan idag ett ansvar för det.

Med anledning av ovanstående anser det rödgröna styret att motionen bör avslås.

Yrkande (M, D, KD)
2023-08-18 Ärende nr 3.4

Yrkande angående – Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder återuppta uppdraget och arbetet med en plan för södra skärgårdens framtida utveckling utifrån tidigare förstudie.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda alternativa placeringar för funktionen skärgårdssamordnare samt inriktningen för funktionen utifrån intentionerna i yrkandet.
3. I övrigt bifalla motionen

Yrkandet

Förutsättningarna för Södra skärgården och för dem som är bosatta där är unika och kan svårligen jämföras med någon annan plats i vår stad. Under senare tid har flera ärenden som berört södra skärgården avhandlats i stadens beslutade församlingar, såsom frakttaxan och bidragen till enskilda vägar. Detta är exempel på frågor där det finns ett behov av förståelse och insikt om skärgårdens förutsättningar för att kunna fatta kloka och genomtänkta beslut.

Syftet med Ö-dialogen, som bildades 2011, var att skapa en arena för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan medborgare och politiker för att på så sätt särskilt belysa och öka förståelsen för skärgårdens utmaningar och behov. Tanken var god, men inte minst mot bakgrund av att flera av de beslut som berört Södra skärgården på senare tid inneburit försämringar är det enligt vår mening otillräckligt med endast ett dialogforum. Det behövs en funktion som kan öka samverkan mellan olika förvaltningar, bättre kan artikulera de specifika behov som skärgården har samt förbättra omhändertagandet av de frågor som diskuteras på Ö-dialogen.

I budget 2022 beslutades att en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling skulle tas fram. Syftet med planen är att identifiera och omhänderta frågor som skapar förutsättningar för en utveckling av skärgården. Den strategiska planen ska bland annat inbegripa utökad kollektivtrafik i form av tätare turer, bättre arbets- och studiependlingsmöjligheter från skärgården in till centrala Göteborg, tvärförbindelser mellan öarna, förutsättningar för utökad samhällsservice och förbättrade möjligheter till om- och tillbyggnad. Beklagligt nog, och signifikativt för ett påtagligt ointresse för situationen i södra skärgården, avslutades denna plan innan arbetet egentligen kommit ingång.

När försvaret besökte kommunstyrelsen under föregående mandatperiod påpekade de med emfas vikten av en levande skärgård. Det är tveklöst att svenska totalförsvaret bygger på ett ömsesidigt stöd och samverkan mellan det militära och civila försvaret för att på så sätt uppnå största möjliga försvarseffekt. Det förutsätter att det finns förutsättningar att vara bosatt i skärgården. Det är också en förutsättning för att södra skärgården ska kunna fortsätta upprätthålla en attraktionskraft och vara ett populärt besöksmål.

Vi kan instämma med stadsledningskontorets slutsatser att det behövs en utredning kring alternativa placeringar för funktionen skärgårdssamordnare, liksom inriktning för ett fortsatt arbete med plan för skärgårdens utveckling innan ansvar pekas ut. För att tydliggöra inriktningen för skärgårdssamordnaren yrkar vi även på att arbetet med den strategiska planen för södra skärgården framtida utveckling återupptas med inriktningen baserat på den tidigare förstudien. Vi ser även ytterligare potential för funktionen Skärgårdssamordnaren. Det handlar bland annat om behovet av en representant från staden i dialogen med Västtrafik rörande trafiken i skärgården och att funktionen kan fungera som remissinstans. Därutöver behöver välfärdsverksamhetens särskilda utmaningar i Södra skärgården bevakas av en sådan samordnande funktion.

Yrkande
2023-08-x

Liberalerna

3.4

Yrkande angående – Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder återuppta uppdraget och arbetet med en plan för södra skärgårdens framtida utveckling utifrån tidigare förstudie.
2. Nämnden för Demokrati och medborgarservice får i uppdrag att stärka och vidareutveckla Ö-dialogen
3. Anse motionen besvarad

Yrkandet

Att hela Göteborgs skärgård är levande är viktigt och en stor utmaning. De förutsättningarna som finns är svåra att jämföra med andra områden i vår stad och behov kan behöva omhändertas på unika sätt för att lösa dagliga utmaningar.

Uppdraget från budget 2022 om att ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utvecklig bör fortsätta. Utifrån vad en sådan utredning skulle visa på kan ytterligare åtgärder tas fram för att se till att vi fortsatt kan ha en levande skärgård.

Att införa en samordnande funktion tror vi främst kommer att leda till en ökad administration och därmed kostnader. Därför ser vi hellre att en vidareutveckling av det redan existerande forumet Ö-dialogen kan svara på delar av motionen om ökad samordning samt förbättrat omhändertagande av frågor från Ö-dialogen.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-05-05
Diarienummer 1364/22

Handläggare
Hedwig Andrén
Telefon: 031-368 02 33
E-post: hedwig.andren@stadshuset.goteborg.se

Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Motionen

Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en skärgårdssamordnare.

Motionärerna beskriver att Göteborgs södra skärgård är med sitt rika kulturlandskap och attraktionskraft ett populärt besöksmål för såväl göteborgare som turister. Skärgården präglas även av sitt starka näringsliv och levande civilsamhälle. Denna del av vår stad är också säkerhetspolitiskt betydelsefull.

Efter sammanslagningen av de tidigare stadsdelsnämnderna 2011 ansågs det finnas behov av ett forum för invånarna i södra skärgården för hantering av specifika skärgårdsfrågor och Ö-dialogen bildades. Syftet med Ö-dialogen är att skapa en arena för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan medborgare och politiker för att på så sätt särskilt belysa och öka förståelsen för skärgårdens utmaningar och behov. I budget 2022 fick dåvarande byggnadsnämnden i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Syftet med planen är att identifiera och omhänderta frågor som skapar förutsättningar för en utveckling av skärgården.

Motionärerna anser att en skärgårdssamordnare behöver inrättas för att förbättra samverkan mellan olika förvaltningar samt omhänderta de frågor som diskuteras på Ö-dialogen. Då skärgårdens förutsättningar ofta innebär behov av lokala konstruktiva särlösningar som kan vara svåra för stadens olika förvaltningar att utforma på egen hand.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnd Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice och stadsmiljönämnden.
Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Socialnämnd Sydväst	Avstyrker	Ö-dialogen är ett viktigt forum för kommunen att inhämta information och erfarenheter. Forumet är avgörande för utvecklingen av vår skärgård

	Översänder yrkandet från S, V och MP som eget yttrande. Omröstning Protokollsanteckning (L)	och är en stor tillgång för att bredda beslutsunderlag med fler perspektiv. Nämndens uppfattning är dock att framkommen information och erfarenheter omhändertas idag på ett fullgott sätt.
Stadsbyggnadsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Omröstning	Nämnden ser ett behov av att Ö-dialogen blir mer känt hos alla förvaltningar. Nämnden för demokrati och medborgarservice, som är ansvarig nämnd för Ö-dialogen, behöver ajourhålla övriga förvaltningar om forumets existens och vara uppmärksam på om politiska uppdrag inkommer rörande skärgården.
Nämnden för demokrati och medborgarservice	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.	En heltäckande strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling, i kombination med Ö-dialogen, bedömer nämnden vara tillräckligt för att Göteborgs Stad ska kunna fatta beslut i samtliga frågor som staden har rådighet över.
Stadsmiljönämnden	Anses besvarad med förvaltningens tjänsteutlåtande.	Nämndens bedömning är samma som slutsatsen i förstudien om Södra Skärgården att det behövs politiska beslut om uppdrag och finansiering för att starta arbetet med en lokal plan för samverkan, liksom nya detaljplanearbeten för skärgården. Inrättande av en funktion som skärgårdssamordnare bör avvakta till dessa beslut är fattade för att omfattning, avgränsning och innehåll i en sådan funktion ska bli tydliga.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Inrättandet av en samordnande funktion innebär ökad administration och kostnader för ytterligare en tjänst, utöver befintlig samordning av Ö-dialogen.

Kostnaden kan medföra en omprioritering inom befintlig ram eller en ökad personalkostnad. Remissinstanserna uppger att det är inte är säkert att inrättande av en skärgårdssamordnare leder till önskad nytta/effekt, eftersom beslut om att genomföra åtgärder/insatser hanteras utifrån ansvar och förutsättningar inom respektive berörd nämnd eller bolag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Inrättandet av en skärgårdssamordnare kan påverka invånarna och staden ur ett ekologiskt perspektiv. För Södra skärgården finns i stadens översiktsplan rekommendationer om att värna och utveckla natur- och landskapsbildsvärden.

I skärgården finns riksintressen för bland annat naturvård, friluftsliv och Natura 2000-områden. Strandskydd gäller längs stora delar av skärgårdens kuststräckor. Alla eventuella framtida beslut gällande skärgårdens utveckling behöver beaktas utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Ö-dialogen fungerar som en mötesplats för politiker och medborgare att ha dialog om skärgårdens utmaningar och behov. Beroende på hur rollen som skärgårdssamordnare utformas kan den påverka Ö-dialogen som forum. Skärgården har en åldrande befolkning som de senaste åren ökat på ett par öar medan invånarantalet varit oförändrat eller minskat på de flesta öar. Skärgårdens demografi är en av flera aspekter att beakta vid framtida beslut.

Stadsledningskontorets kommentar

Det är inte klart var en skärgårdssamordnade ska placeras om en sådan ska inrättas.
I motionssvaren refereras till det uppdrag byggnadsnämnden har haft om en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling, som återredovisas i samlingsärende per maj, i kommunstyrelsen 2023-05-24. I återredovisningen uttrycks att det inte är givet vilket fokus en sådan plan ska ha och vem som ska samordna ett fortsatt arbete.

Stadsledningskontoret bedömer att det kan vara lämpligt att en utredning genomförs kring alternativa placeringar för en eventuell skärgårdssamordnare, liksom inriktning för ett fortsatt arbete med plan för skärgårdens utveckling innan ansvar pekas ut, om det finns en önskan att fatta beslut i enlighet med motionens intention.

Jonas Kinnander
Direktör Ärende och utredning

Eva Hessman
Stadsdirektör

Bilagor:

1. Motionen
2. Socialnämnd Sydvästs handlingar 2023-04-26 § 114
3. Stadsbyggnadsnämndens handlingar 2023-04-25 § 206
4. Nämnden för demokrati och medborgarservice handlingar 2023-04-26 § 36
5. Stadsmiljönämndens handlingar 2023-04-28 § 99

Göteborgs Stad

Handling 2022 nr 248

Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Göteborgs södra skärgård är med sitt rika kulturlandskap och attraktionskraft ett populärt besöksmål för såväl göteborgare som turister. Skärgården präglas även av sitt starka näringsliv och levande civilsamhälle. En avgörande faktor för skärgårdens popularitet är att den hålls levande – året runt. Det måste alltså vara möjligt att leva och verka i vår unika skärgård.

Under lång tid har denna del av vår stad även varit säkerhetspolitiskt betydelsefull. Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i vår omvärld är en levande skärgård, ur ett totalförsvarsperspektiv, mer angeläget än någonsin. Skärgården är sammanfattningsvis en av Göteborgs stads viktigaste tillgångar, men har genom sin geografiska position och de begränsade kommunikationsmöjligheterna speciella förutsättningar. I en storstad som Göteborg blir det ofrånkomligt fokus på en storstads utmaningar – trygghet, utanförskap, större infrastrukturprojekt, bostadsbrist och en fungerande arbetsmarknad som exempel. De speciella utmaningarna som skärgården har hamnar därför i skymundan.

Efter sammanslagningen av de tidigare stadsdelsnämnderna 2011 ansågs det finnas behov av ett forum för invånarna i södra skärgården för hantering av specifika skärgårdsfrågor. Detta forum fick namnet Ö-dialogen. Syftet med Ö-dialogen är att skapa en arena för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan medborgare och politiker för att på så sätt särskilt belysa och öka förståelsen för skärgårdens utmaningar och behov. Kommunikationer, särskilda förhållanden för skola, vård och omsorg, fritidsfrågor, parkering, riksintressen och turism är några av de frågor som avhandlas i Ö-dialogen de gånga decenniet. Tanken är att informationen och erfarenheterna från dialogen ska tas till vara och bidra till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar i stadens nämnder och styrelser. Denna tanke är god, men efterlevnaden är otillräcklig.

I budget 2022 fick därför dåvarande byggnadsnämnden i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Syftet med planen är att identifiera och omhänderta frågor som skapar förutsättningar för en utveckling av skärgården. Den strategiska planen ska bland annat inbegripa utökad kollektivtrafik i form av tätare turer, bättre arbets- och studiependlingsmöjligheter från skärgården in till centrala Göteborg, tvärförbindelser mellan öarna och förutsättningar för utökad samhällsservice och förbättrade möjligheter till om- och tillbyggnad.

Den strategiska planen ska också inbegripa utökade pendelparkeringsmöjligheter på fastlandet för skärgårdsboende och transportmöjligheter för gods.

För att på allvar kunna följa upp arbetet i den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling och förbättra samverkan mellan olika förvaltningar samt förbättra omhändertagandet av de frågor som diskuteras på Ö-dialogen behöver dock en skärgårdssamordnare inrättas. Det är också angeläget att välfärdsverksamheternas särskilda utmaningar bevakas och följs upp av en sådan samordnande funktion. Skärgårdens förutsättningar innebär ofta behov av lokala konstruktiva särlösningar som kan vara svåra för stadens olika förvaltningar att utforma på egen hand.

Skärgårdssamordnare eller liknande funktion finns inrättad i andra kommuner och regioner och skulle i Göteborg kunna bidra till att ytterligare synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen på ett bättre sätt än idag.

Kommunfullmäktige föreslås att besluta:
Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en skärgårdssamordnare.

Elisabet Lann (KD) **Samuel Bråse (KD)**

Göteborgs Stad

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-04-26

Yttrande över motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

§ 114, N165-0042/23

Beslut

1. Socialnämnd Sydväst avstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare.
2. Socialnämnd Sydväst översänder yrkandet från S, V och MP som eget yttrande till kommunstyrelsen med förvaltningens tjänsteutlåtande som bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Motionen av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att Göteborgs Stad inrättar en skärgårdssamordnare. Motionärerna menar att efterlevnaden idag är otillräcklig i hur informationen och erfarenheterna från Ö-dialogen tas till vara och inte bidrar till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar i stadens nämnder och styrelser.

Förvaltningen menar att en samordnande tjänst kan vara positivt för skärgårdens utveckling. Förvaltningen ser dock utmaningar med denna typ av tjänst. Därför behöver mandat och uppdrag vara tydligt, så att tjänstepersonen ska kunna verka på bästa sätt utifrån tjänstens syfte. Förvaltningen ser att uppdraget ska handla om att skapa sig en så god kunskap och helhetsbild som möjligt av skärgården och genom samordning bidra till spridning av kunskapen. Det gäller bland annat kunskaper om civilsamhället, näringsliv, kommunala verksamheter och lagar och regler. För att sedan fungera som en kunskapsbärare där fler kan få del av helhetsbilden och tillsammans kan det ur denna samverkan uppkomma lösningar på skärgårdens utmaningar. Tjänsten bör dock inte ha ett direkt uppdrag i att driva frågor inom andra förvaltningars uppdrag eller följa upp andra nämnders ansvar. En samordnande tjänst kan bidra till att stärka dialogen mellan olika aktörer i skärgården, genom att fler kan få del av en helhetsbild. Som en del av Ö-dialogen och tillsammans med befolkningen i skärgården och ansvariga aktörer i olika frågor kan det ur denna samverkan uppkomma effektiva lösningar på lokala utmaningar för skärgården.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden tillstyrker motionen.

Handlingar

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2023.
Yrkande S, V och MP daterat den 21 april 2023.

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-04-26

Yrkanden
Annica Sjögren (V) yrkar bifall till yrkandet från S, V och MP, det vill säga att socialnämnden avstyrker motionen.

Lena Olinder (M) yrkar, å M, D och KD:s vägnar, bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Lena Ferm (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning
Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkandet från Sjögren (V) bifallits.

Omröstning begärs.

Omröstning
Godkänd propositionsordning: "Ja-röst för bifall till Sjögrens (V) yrkande. Nej-röst för bifall till Olinder (M) och Ferm (SD) yrkande"

För Ja-propositionen röstar Annica Sjögren (V), Ingrid Karlsson (S), Elias Ytterbrink (MP), Helena Johansson (V), och ordförande Alfred Johansson (S).

För Nej-propositionen röstar Lena Olinder (M), Wilhelm Warborn (M), Lillemor Williamsson (D), Lena Ferm (SD) och Boby Ghosh Dastidar (M).

Ajsela Bruncevic (C) avstår att rösta.

Med fem röster för Sjögrens (V) yrkande och fem röster för yrkandet från Olinder (M) beslutar socialnämnden, med ordförandens utslagsröst, att bifalla yrkandet från S, V och MP.

Protokollsanteckning
Birgitta Jakosjin (L) antecknar till protokollet att om hon hade haft rösträtt hade hon röstat nej till propositionen.

Justering
Socialnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Protokollsutdrag skickas till
Kommunstyrelsen

Dag för justering
2023-04-26

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-04-26

Vid protokollet

Sekreterare
Niklas Hall

Ordförande
Alfred Johansson (S)

Justerande
Lena Olinder (M)

Yrkande Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet

2023-04-21 Ärende nr 12

Yrkande angående ärende 12: Yttrande motion från KD ang inrättande av skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I socialnämnd Sydväst:

1. Socialnämnden sydväst avstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare.
2. Socialnämnden översänder yrkandet som eget yttrande till kommunstyrelsen med förvaltningens tjänsteutlåtande som bilaga.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet delar i stor del den redogörelse som förvaltningens tjänsteutlåtande presenterar. Ö-dialogen är ett viktigt forum för kommunen att inhämta information och erfarenheter. Forumet är avgörande för utvecklingen av vår skärgård och är en stor tillgång för att bredda beslutsunderlag med fler perspektiv. Vår uppfattning är dock att framkommen information och erfarenheter omhändertas idag på ett fullgott sätt under beslutsprocesser. Det är snarare politiska ställningstaganden, verklighetens beskaffenhet och budgetmässiga prioriteringar som ligger till grund för att alla de goda idéer som framkommer i forumet inte alltid blir verklighet.

Förslaget innebär även en ökad overheadkostnad med ytterligare en tjänst som planerar, samverkar och sammanställer information istället för ytterligare en tjänst som faktiskt utför en konkret gärning som ökar välmående för göteborgarna. Detta i ljuset av att vi nu befinner oss i en situation där nuvarande högerregering, styrd av Sverigedemokraterna, drar undan statsbidrag som tidigare gick till bland annat ökad trygghet, välfärdssatsningar och brottsförebyggande. Att prioritera något annat än att göra det vi kan för att bibehålla samma ambitionsnivå som under den socialdemokratiskt ledda regeringen, vad gäller exempelvis brottsförebyggande, går inte i linje med den styrande politiska viljan i kommunen.

Samtidigt delar vi den redogörelsen som förvaltningen presenterar och menar därför att utlåtandet ska bifogas utöver nämndens ställningstagande att avstyrka motionen till kommunstyrelsen för vidare beredning. Vårt yrkande ämnar än dock vara en tydlig signal att Socialnämnden Sydväst inte prioriterar ytterligare tjänster på förvaltningsnivå. Istället bör alla de resurser som blir över efter högerregeringens nedskärningar prioriteras till att få fler fältare för ökad trygghet i våra bostadsområden, barn och unga den förebyggande hjälp som de behöver och vuxna det stöd som krävs för att klara egenförsörjning.

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-04-04
Diarienummer N165-0042/23

Handläggare
Henrik Hellström,
Telefon: 031-366 11 36
E-post: henrik.hellstrom@socialsydvast.goteborg.se

Yttrande över motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I socialnämnd Sydväst

1. Socialnämnd Sydväst tillstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare.
2. Socialnämnd Sydväst översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Motionen av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att Göteborgs Stad inrättar en skärgårdssamordnare. Motionärerna menar att efterlevnaden idag är otillräcklig i hur informationen och erfarenheterna från Ö-dialogen tas till vara och inte bidrar till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar i stadens nämnder och styrelser.

Förvaltningen menar att en samordnande tjänst kan vara positivt för skärgårdens utveckling. Förvaltningen ser dock utmaningar med denna typ av tjänst. Därför behöver mandat och uppdrag vara tydligt, så att tjänstepersonen ska kunna verka på bästa sätt utifrån tjänstens syfte. Förvaltningen ser att uppdraget ska handla om att skapa sig en så god kunskap och helhetsbild som möjligt av skärgården och genom samordning bidra till spridning av kunskapen. Det gäller bland annat kunskaper om civilsamhället, näringsliv, kommunala verksamheter och lagar och regler. För att sedan fungera som en kunskapsbärare där fler kan få del av helhetsbilden och tillsammans kan det ur denna samverkan uppkomma lösningar på skärgårdens utmaningar. Tjänsten bör dock inte ha ett direkt uppdrag i att driva frågor inom andra förvaltningars uppdrag eller följa upp andra nämnders ansvar. En samordnande tjänst kan bidra till att stärka dialogen mellan olika aktörer i skärgården, genom att fler kan få del av en helhetsbild. Som en del av Ö-dialogen och tillsammans med befolkningen i skärgården och ansvariga aktörer i olika frågor kan det ur denna samverkan uppkomma effektiva lösningar på lokala utmaningar för skärgården.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det finns långsiktigt positiva ekonomiska effekter för skärgårdens invånare, näringsidkare och även för stadens ekonomi om effektiva lösningar kan hittas på dagens utmaningar. Där kan en utpekad tjänst med fokus på skärgårdens frågor bidra till att hitta de lösningar som skapar mest nytta. Men om tjänsten inte ges rätt förutsättningar kan det innebära att en högre måluppfyllelse ändå inte nås utan det endast blir ökade kostnader med en ytterligare tjänst.

Bedömning ur ekologisk dimension

Om kunskaper kring den värdefulla naturmiljön också bli väsentliga parametrar i de helhetsbilder som beskrivs, så kommer det innebära positiva aspekter. Hälsosamma miljöer att leva och bo i är också viktigt för att behålla en levande skärgård. Det är de ekologiska värdena som gör skärgården attraktiv och då krävs det att miljöaspekterna värderas i alla beslut.

Bedömning ur social dimension

Med ytterligare personella resurser som verkar för att stärka livsvillkoren i skärgården ökar det möjligheterna för en positiv social hållbar utveckling för alla målgrupper. Det kan även stärka relationen mellan boende i skärgården och stadens verksamheter.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 19 april 2023.

Bilagor

1. Motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare.

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare till socialnämnd Sydväst för yttrande. Remisstiden är till och med den 28 april 2023.

Beskrivning av ärendet

Motionen av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att Göteborgs Stad inrättar en skärgårdssamordnare. Som bakgrund till motionen beskrivs att Göteborgs södra skärgård är ett populärt besöksmål för såväl göteborgare som turister. En avgörande faktor för skärgårdens popularitet är att den hålls levande året runt, men har genom sin geografiska position och de begränsade kommunikationsmöjligheterna speciella förutsättningar. Efter sammanslagningen av de tidigare stadsdelsnämnderna 2011 inrättades ett forum för invånarna i södra skärgården, Ö-dialogen, med syftet att skapa en arena för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan medborgare och politiker. Motionärerna menar att efterlevnaden är otillräcklig gällande i hur information och erfarenheter från Ö-dialogen tas till vara och att den inte tillräckligt bidra till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar i stadens nämnder och styrelser.

För att öka efterlevnaden anser motionärerna att tjänsten ska följa upp arbetet i den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling och förbättra samverkan mellan olika förvaltningar samt förbättra omhändertagandet av de frågor som diskuteras på Ö-dialogen. De lyfter också att välfärdsverksamheternas särskilda utmaningar ska bevakas och följs upp av en sådan samordnande funktion.

Som förvaltningen tolkar motionen är grundfrågan huruvida förvaltningen anser att dagens kommunala organisation i tillräcklig grad bidrar till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar rörande skärgården. Där följdfrågan med motionen blir att bedöma om en tjänsteperson med en utpekad samordnande tjänst eller liknande funktion kan öka efterlevnaden i att få bättre beslutsunderlag när nämnder och styrelser tar beslut.

Förvaltningen har gjort sin bedömning utifrån socialnämndens ansvar i att bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Samt utifrån de sociala erfarenheter som förvaltningen har gällande skärgårdens förutsättningar för att skapa jämlikhet i levnadsvillkor inom Göteborgs Stad.

Förvaltningens bedömning

Socialnämnd Sydväst tillstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare, med följande medskick för att skapa en så väl fungerande tjänst som möjligt och som därmed kan bidra till stadens mål för en jämlik stad och levande skärgård.

Förutsättningar

Södra skärgården har förutsättningar som skiljer sig från Göteborg i stort och även jämfört med liknande glesbygdsområden i staden. Det handlar bland annat om möjligheterna för kommunikation till service, den påverkan som flertalet riksintressen och andra lagar har, samt aspekter som kultur- och naturskydd. Skärgården präglas

kraftigt av turism, vilket sker främst under sommarmånaderna. Därtill används en stor andel av bostäderna för delårsboende. Dessa förutsättningar påverkar både enskilt och tillsammans möjligheterna för att leva och bo i skärgården. Därtill kan de globala trenderna läggas med bland annat urbanisering, vilket innebär förändrade servicestrukturer som oftast har en negativ inverkan på glesbygdsområden. Det finns idag särskilda statliga och EU-finansierade medel, vilket visar på en allmän internationell syn kring de särskilda utmaningar som glesbygden har med förhållandevis högre ökande kostnader och minskad service.

Levnadsförhållandena i skärgården, jämfört med snittet för Göteborg, utifrån socioekonomi indikerar på ett gott liv. Men jämfört med andra småhusområden i Göteborg har skärgården en lägre socioekonomi och liknar mer småhusområden i nordöstra Göteborg än de i sydvästra Göteborg. Tittar man på befolkningsutvecklingen så har skärgården en låg och delvis negativ befolkningsutveckling med en ökande andel äldre. Den demografiska utvecklingen sker dock även i många andra liknande områden i Göteborg, men är tydligast i skärgården.

Begreppet levande skärgård tolkar förvaltningen som ett område där det ges förutsättningar för att kunna leva, verka och bo året runt med möjlighet till kommunal service utifrån en rimligt god nivå. Likt glesbygdsområden generellt ser förvaltningen att det är fler utmaningar i skärgården för att bo och verka än generellt i Göteborg. Skärgården är en av Göteborgs mest populära resmål. En stor del av attraktiviteten är kombinationen av naturupplevelse och service. Det ställer krav på ett fungerande lokalt näringsliv och civilsamhälle för att behålla den attraktiviteten.

De lokala förutsättningarna tillsammans med den globala utvecklingen gör att förvaltningen anser att det kräver insatser för södra skärgården som särskiljer sig från övriga Göteborg. Som motionären beskriver finns det ett inrättat politiskt forum, Ö-dialogen, som har till syfte att utjämna dessa skillnader genom ökad kunskap och informationsutbyte mellan boende och kommun för att få ett bättre beslutsunderlag till nämnder och styrelser.

En samordnande tjänst eller liknande funktion

För att hantera frågor som rör södra skärgården krävs en god förståelse för bland annat de särskilda förutsättningar som råder, historik och kunskap om både lokala, regionala och nationella samhällsfrågor, samt de särlösningar som ibland skapats för att lösa utmaningar. Förvaltningen ser utmaningar med en tjänst som innebär att i princip kunna hantera alla frågor som berör en kommun. Det kommer krävas en bred tvärsektoriell kompetens för att möta de krav som ställs på kommunen. I större kommuner hanteras ofta frågor genom samverkan mellan olika specialkompetenser inom olika förvaltningar. Förvaltningen anser att det är viktigt att ställa frågan om det kan bli en acceptabel tjänst och vilka förväntningar som kommer ställas på den tjänstepersonen. Ska tjänsten inneha vissa mandat eller ska det enbart vara en tjänst som förmedlar kontakter? En tjänst med specifikt fokus på skärgården, men som ska förhålla sig till kommunens ansvar att prioritera frågor utifrån hela kommunen, kan innebära vissa utmaningar. Det kan handla om tillfällen då tjänsten ska hantera frågor där medborgare har ett tydlig gemensamt ställningstagande medan kommunen gör en annan prioritering. Här behöver roller och ansvar vara tydligt för att ge tjänsten rätt förutsättningar för att kunna genomföra arbetet på bästa sätt. Att möta medborgare, oavsett fråga, kräver en förståelse och kompetens för att på bästa sätt kunna uppfylla syftet med rollen.

En annan relevant fråga för kommun är om det är befogat utifrån likställighetsprincipen. Det finns redan ett forum för skärgården och inte något motsvarande för andra delar av Göteborg. Att därtill ytterligare anställa en tjänsteperson med avgränsning till skärgården behöver belysas. En motsvarande funktion som är vanlig i många kommuner är landsbygdsutvecklare (eller likande titel) vars uppdrag är en form av geografisk avgränsning. En tjänst med enbart fokus skärgården blir därmed inte något helt unikt, men kan uppfattas som en skarpare avgränsning. I områden med låg socioekonomi, där enligt förvaltningen utmaningarna är ännu allvarligare, har medborgare till viss del inte själva resurser eller kännedom om möjligheter att driva de frågor som berör dem. Staden kraftsamlar och prioriterar på flera sätt i dessa områden för att motverka detta och för att uppnå målen om en jämlik och hållbar stad. I ett resursfördelningsscenario ser förvaltningen att det i så fall är från de mest socioekonomiskt välmående områden som resurser kan behöva omfördelas. Inte att skärgården ska ställas mot de socioekonomiskt svaga områdena.

Om motionären avser att tjänsten ska innebära att följa upp arbetet i den strategiska planen, förbättra samverkan mellan olika förvaltningar och förbättra omhändertagandet av de frågor som diskuteras på Ö-dialogen, ställer detta vissa krav på tjänsten. Ansvarsfördelningen inom stadens nämnder och att många frågor ligger utanför kommunens mandat gör att ett uppföljande ansvar och krav på förbättrat omhändertagande är svårt. Ett ansvar i att driva ärenden gentemot andra tjänstepersoner och deras nämnder uppfattar förvaltningen inte kan ligga inom en tjänsts ansvar. Ett ansvar i att förbättra samverkan och därmed indirekt lägga förväntningen på en tjänst i att förbättra kommunens samverkanskultur kan uppfattas som omöjligt och olämpligt. Förvaltningen instämmer i att ovan sagda behov finns men att det inte kan vara ett uttalat uppdrag för tjänsten, men att det ändå kan bli en positiv följdeffekt. Utifrån motionen uppfattar förvaltningen som att den främsta bristen handlar om att information och erfarenheter, det vill säga kunskapen, inte når politiken för att de ska kunna ta rätt beslut. I slutändan avgörs dock utfallet huruvida det finns politiska prioriteringar och beslut som leder i den riktningen.

Representanter från flertalet partier i kommunstyrelsen har under en period deltagit Ö-dialogen. De kunskaper och erfarenheter som lyfts på Ö-dialogen har därmed direkt nått till flera av de styrande politikerna. Huruvida politiken omhändertar den kunskapen ligger utanför tjänstepersoners mandat oavsett funktion. Men att förvaltningen ska kunna samtala med politiker och vice versa utanför nämndsammanträden gällande kunskap och information är en viktig del för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att fullfölja en kommuns ansvar.

Utöver de utmaningar som beskrivits har kommunen uppdraget att underlätta för medborgare att kunna ställa frågor kring pågående ärenden, lämna synpunkter och föra in kunskap till kommunen. Göteborgs Stad har ett kontaktcenter som är ingången i kommunen och ska svara på frågor eller hänvisa medborgare till rätt instans. Frågor som boende i skärgården ställs inför, exempelvis äldreomsorg, skola, bygglov och kommunikationer, kan vara komplexa och inneha fler faktorer än vad som är vanligt för boende på fastlandet. Det göra att den kommunala organisationen kan ha svårare att inneha en tillräckligt god kunskap för att hantera de frågorna. Förvaltningen ser utifrån röster från medborgare och beskrivna utmaningar att kanalerna in i stadens organisation medför svårigheter för att ta emot och respondera på de behoven. Boende i skärgården har

ett stort engagemang och driver frågor på ett positivt sätt som berör dem för att förbättra deras vardagsliv. Här kan det finnas långsiktiga samhällsvinster i att ytterligare underlätta delaktighet och inflytande från de medborgare som är engagerade för sitt närområde, och specifikt skärgården med de regionala och nationella intressen som finns. Barn, unga, äldre och andra grupper som bor i skärgården och som har behov av samhällets särskilda stöd kan därmed ges bättre förutsättningar för att leva i skärgården.

Utifrån de erfarenheter som förvaltningen innehar bedöms att det finnas ett behov i att få en bredare kommunal kunskap om skärgården och att de kunskaperna förmedlas. Göteborgs Stads stora organisation påverkar möjligheterna för att ge tillräckliga förutsättningar för att kunskap kanaliseras på ett effektivt sätt. Förvaltningen anser därmed att en samordnande tjänst skulle vara bra. Där uppdraget handlar om att vara en förstärkt kunskapslänk mellan förvaltningar, kommunala bolag, myndigheter, andra aktörer, näringsliv, civilsamhället och medborgare. Ett ansvar kring att utveckla eller följa upp andra nämnders uppdrag är inte vad socialförvaltningen förespråkar. Ö-dialogen behövs fortsatt finnas som ett forum, där bred kunskap kan samlas in och diskuteras, och där den samordnande tjänsten deltar och tar till sig kunskaperna. För att sedan bland annat möta och lotsa andra förvaltningar, bolag och myndigheter kring de komplexa frågor som behandlas. Samt att den bredare kunskapen om skärgårdens frågor lättare kan eftersökas internt i kommunen genom den samordnande tjänsten.

Det är viktigt att alla kommunala verksamheter har med sig perspektiven och förståelsen för att det kan behövas unika lösningar för att få bästa resultat för befolkningen i skärgården. För att kunna finna dessa lösningar behöver man lära känna skärgården, vad det gäller civilsamhället, näringsliv och kommunala verksamheter. En funktion som har en helhetsbild och både vet Göteborgs Stads organisation och hur det fungerar i praktiken i skärgården, samtidigt som man har god inblick i bland annat civilsamhället och näringslivet. Genom att denna funktion skapar samverkansformer mellan olika aktörerna i skärgården så kan fler få del av helhetsbilden och tillsammans kan det ur denna samverkan uppkomma effektiva lösningar på lokala utmaningar.

Utifrån kunskaper från andra skärgårdsregioner i Sverige, som har inrättat en liknande funktion, beskrivs att kommunen och regionen ser vinster. Skärgårdarnas riksförbund beskriver att de ser att samverkan mellan intresseorgan för skärgårdarna i Bohuslän kan förbättras. En del för att främja deras ändamål är att det både finns ett forum för samtal och en tydlig mottagare i kommuner och regioner. Här kan en samordnande funktion få den rollen att vara en tydligare ingång till kommunen för medborgare.

Samverkan inom staden

Förvaltningen ser att en sådan tjänst bäst bör placeras inom nämnder som har ett övergripande ansvar och som inte är direkt knuten till en viss verksamhet. Socialförvaltningen bedömer utifrån nuvarande organisation att kommunstyrelsen och nämnden för demokrati och medborgarsservice är de nämnder där en sådan tjänst lämpligast kan placeras. Det finns fördelar med att ha en lokal geografisk anknytning, men tjänsten kräver främst en närhet till stadens beslutande förvaltningar i de frågor som mest berör skärgården. Den geografiska anknytningen finns oavsett i tjänstens funktion. Placeringen bör vara där den kan ha mest god effekt för att uppnå vad som krävs för att underlätta spridning av kunskap och hantering av de komplexa skärgårdsfrågorna. Med det sagt kvarstår utmaningarna med att förtydliga tjänstens ansvar och mandat, för att

bland annat undvika parallella ansvarsroller inom kommunen och för att förtydliga förväntningarna mot andra aktörer och medborgare.

Det samordningsuppdrag som socialförvaltningen Sydväst har inom utpekade frågor kan komma att angränsa till en samordnande tjänst för skärgårdsfrågor. Detta behöver beaktas vid ett inrättande av en ny tjänst och eventuellt förtydligas i uppdraget.

En aspekt som ligger utanför motionens frågeställning men som har stor bäring på en högre måluppfyllelse för skärgårdens utmaningar, är att många frågor som berör skärgården beslutas på regional och nationell nivå. Förvaltningen vill skicka med frågeställningen kring ett regionalt skärgårdsforum, inom exempelvis Göteborgsregionens kommunalförbund eller Västra Götalandsregionen, för att mer strategiskt kunna behandla de frågorna.

Beslutet ska skickas till:

Kommunstyrelsen.

Lotta Wikström	Annika Ljungh
Avdelningschef Stadsområde, välfärd och fritid	Förvaltningsdirektör

Göteborgs Stad

Protokoll (nr 8)
Sammanträdesdatum: 2023-04-25

§ 206 SBF-2023-00355

Svar på motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare avstyrks.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-04-12, med bilaga.

Yrkanden

Hampus Magnusson (M) yrkar bifall till motionen.

Johannes Hulter (S) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och avslå yrkande från Hampus Magnusson (M) och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall till tjänsteutlåtandet och nej för bifall till yrkande från Hampus Magnusson (M)”.

Vid upprop röstar Johan Zandin (V), Mattias Theliander (S), Adam Wojciechowski (MP), Beatrice Klein (V) och Johannes Hulter (S) ja, medan Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Eva Flyborg (L) och Mats Ahdrian (KD) röstar nej.

Jörgen Fogelklou (SD) och Emmyly Bönfors (C) avstår från att rösta.

Med fem ja-röster mot fyra nej-röst beslutar nämnden att bifalla tjänsteutlåtandet.

Skäl för beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Justering

Protokollet under denna paragraf förklaras omedelbart justerat.

Protokoll (nr 8)
Sammanträdesdatum: 2023-04-25

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-04-12
SBN 2023-04-25
Diarienummer SBF-2023–00355

Handläggare
Karin Vilhelmson
Telefon: 031-368 16 83
E-post: karin.vilhelmson@stadsbyggnad.goteborg.se

Svar på motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare avstyrks.
2. Tjänsteutlåtandet översänds till kommunstyrelsen som yttrande över motionen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsförvaltningen har fått en motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) på remiss om att inrätta en skärgårdssamordnare. I motionen beskrivs att en skärgårdssamordnare behövs för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen på ett bättre sätt än idag.

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att en tjänst i enlighet med motionen, innebär ett alltför omfattande uppdrag för en enstaka roll, samt en roll med ett oklart mandat, då frågorna som samordnaren förväntas hantera ligger mellan olika nämnders uppdrag. Förvaltningen anser att en vidareutveckling av det redan existerande forumet Ö-dialogen kan svara på delar av motionen om ökad samordning samt förbättrat omhändertagande av frågor från Ö-dialogen.

Stadsbyggnadsförvaltningen avstyrker motionen men ser ett fortsatt behov av att omhänderta skärgårdsfrågor som har bäring på en levande skärgård, men där plan- och bygglagen inte nödvändigtvis är rätt verktyg.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är tveksamt om uppdraget att ta vidare arbetet med en lokal utvecklingsplan för samverkan i skärgården hamnar inom det kommunala ansvaret. Om en lokal utvecklingsplan för samverkan i skärgården ska tas fram behöver Staden identifiera vilken förvaltning eller bolag som har ansvaret inom sitt verksamhetsuppdrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att inrätta en skärgårdssamordnare skulle innebära en ny tjänst med tillhörande personalkostnader. Det är oklart vilken förvaltning som tjänsten som skärgårdssamordnare skulle tillhöra och vilken förvaltning som då kommer att bära kostnaden.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att inrätta en skärgårdssamordnare kan synliggöra och öka transparensen för boende i skärgården om hur kommunen arbetar och vad kommunen har för mandat. Detta har positiv inverkan ur ett demokratiperspektiv.

Ur ett jämlikhetsperspektiv är det inte självklart att enbart skärgården är i behov av en samordnare. Till exempel kan de områden som enligt Polisen är utpekade som särskilt utsatta områden, även vara i behov en liknande tjänst, vilket gör att inrättandet av en skärgårdssamordnare kan vara negativt ur ett hela-staden-perspektiv.

Bilagor

1. Bilaga 1. Förstudie Södra skärgården

Ärendet

Stadsbyggnadsförvaltningen har fått en motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) på remiss om att inrätta en skärgårdssamordnare.

Remissvar ska skickas till stadsledningskontoret senast 28 april.

Beskrivning av ärendet

Motionen av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att Göteborgs stad inrättar en skärgårdssamordnare för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen på ett bättre sätt än idag.

Motionen beskriver att Ö-dialogen, som är en arena för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan boende på öarna och politiker, behöver kompletteras med en skärgårdssamordnare för att ytterligare ge tyngd till skärgårdens specifika frågor.

I motionen nämns kommunfullmäktiges uppdrag under 2022 till dåvarande byggnadsnämnd, att tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Att följa upp den strategiska planen, beskrivs i motionen som en del av en skärgårdssamordnarens ansvar, liksom att förbättra samverkan mellan Göteborgs stads förvaltningar samt att förbättra omhändertagandet av frågor från Ö-dialogen.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att en tjänst i enlighet med motionen, innebär en roll med ett alltför omfattande uppdrag och med ett oklart mandat då frågorna som samordnaren förväntas hantera ligger mellan olika nämnders uppdrag. Stadsbyggnadsförvaltningen avstyrker därför motionen. Förvaltningen anser att en vidareutveckling av det redan existerande forumet Ö-dialogen kan svara på delar av motionen.

I motionen beskrivs tre områden som skärgårdssamordnaren får i uppdrag: att följa upp en strategisk plan för södra skärgården, att förbättra samverkan mellan förvaltningar samt att förbättra omhändertagandet av frågor från Ö-dialogen. Nedan följer hur stadsbyggnadsförvaltningen ser att dessa tre delar kan omhändertas inom befintlig verksamhet:

Att följa upp strategisk plan för södra skärgården

I motionen hänvisas till kommunfullmäktiges uppdrag under 2022 till dåvarande byggnadsnämnd, att ta fram en strategisk plan för Södra skärgården. Uppdraget hanterades i form av en förstudie, som ett första steg mot en strategisk plan – se Bilaga 1 Förstudie Södra skärgården. Förstudien togs fram av stadsbyggnadskontoret i samarbetet med trafikkontoret och återrapporterades i byggnadsnämnden under december 2022.

I förstudien sammanfattas kunskapsläget i ett antal utmaningar, bland annat riksintresse för totalförsvaret kopplat till nybyggnation, parkering på Saltholmen, kollektivtrafiksutbudet med mera. Förstudien innehåller även en redogörelse över vilken form en strategisk plan för skärgården skulle kunna ha (fördjupad översiktsplan, planprogram, nya detaljplaner samt lokal utvecklingsplan för samverkan).

Södra skärgården har en problematik som liknar glesbygd, med en åldrande befolkning och minskat underlag till samhällsservice och kommersiell service, vilket gör att

samverkan behövs mellan ideella, privata och offentliga aktörer för att hålla skärgården levande. Det är inte nödvändigtvis planering enligt plan- och bygglagen som är rätt verktyg för att hantera strategiska frågor som handlar om samverkan och slutsatsen i Förstudie Södra skärgården är därför att en lokal utvecklingsplan för samverkan skulle ge bäst förutsättningar för att utveckla en levande skärgård (i kombination med nya detaljplaner).

En lokal utvecklingsplan för samverkan skulle kunna tydliggöra hur kommunen kan stödja och ge förutsättningar för en levande skärgård, samt tydliggöra vilka frågor som ligger inom kommunens mandat och vilka frågor som kräver engagemang och samarbete från lokalt näringsliv och boende för att hålla skärgården levande.

En utvecklingsplan för samverkan bedömdes dock inte ligga inom dåvarande stadsbyggnadskontorets verksamhetsuppdrag och likaså inte inom nuvarande stadsbyggnadsförvaltnings verksamhetsuppdrag. I stadsbyggnadsnämndens reglemente kapitel 2 § 1 står att ”nämnden har ansvar för att driva och samordna den fysiska planeringen för Göteborg, samordna och ansvara för den samlade strategiska stadsplaneringen samt kommunens reglering av bebyggelse, mark och vatten”. Samverkansfrågor om till exempel turism, stötta lokala företag, förutsättningar för aktiv fritid med mera, ryms inte inom uppdraget.

Stadsbyggnadsförvaltningen anser att det är tveksamt om uppdraget att ta vidare arbetet med en lokal utvecklingsplan för samverkan i skärgården hamnar inom det kommunala ansvaret. Om en lokal utvecklingsplan för samverkan i skärgården ska tas fram behöver Staden identifiera vilken förvaltning eller bolag som har ansvaret inom sitt verksamhetsuppdrag.

Att förbättra samverkan mellan förvaltningar

Vid årsskiftet implementerades den nya organisationen för stadsutveckling (NOS) där fem nämnder upplöstes och fyra nya nämnder sjösattes: stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, stadsfastighetsnämnden och stadsmiljönämnden. Syftet bakom organisationsförändringen är att skapa en mer sammanhållen och transparent stadsutvecklingsprocess för göteborgare, besökare och näringsliv.

Organisationsförändringen har som mål att ge bättre förutsättningarna för samverkan mellan de stadsutvecklande förvaltningarna än tidigare. Förvaltningarna behöver tid att landa i det nya och komma i gång med de förvaltningsöverskidande samverkansprocesser som nu är under framtagande. Först därefter ser stadsbyggnadsförvaltningen behov av att utvärdera för att se om det finns behov av åtgärder för att ytterligare förbättra samverkan mellan förvaltningarna, gällande skärgårdsfrågor så väl som andra frågor.

Stadsbyggnadsförvaltningen ser däremot ett behov av att Ö-dialogen blir mer känt som forum hos alla förvaltningar. Nämnden för demokrati och medborgarservice, som är ansvarig nämnd för Ö-dialogen, behöver ajourhålla övriga förvaltningar och forumets existens och vara uppmärksam på om politiska uppdrag inkommer, rörande skärgården. Ett ömsesidigt ansvar ligger också hos alla förvaltningar att ta upp relevanta uppdrag och frågor i Ö-dialogen.

Att förbättra omhändertagandet av frågor från Ö-dialogen

Ö-dialogen nyttjas redan i dag för information och dialog med skärgårdens representanter om uppdrag hos Göteborgs stads förvaltningar och bolag. Ö-dialogen är unikt, då

motsvarande dialogforum mellan medborgare, politiker och tjänstepersoner saknas i övriga delar av staden. Att utveckla denna unika tillgång är mer resurseffektivt, än lägga ytterligare resurser på att inrätta en ny tjänst.

Motionen indikerar att det finns ett behov av att se över hur återkopplingen av frågor sker till Ö-dialogen. Motionen indikerar även att det kan finnas behov av att förtydliga var respektive fråga som behandlas befinner sig på dialogtrappan, om finns det möjlighet att faktiskt påverka i en viss fråga, eller om det bara finns möjlighet att få information.

Det faktum att forumet finns skapar ofrånkomligen förväntningar att Ö-dialogen kan påverka beslut, men även om beredning av ett beslut har gjorts inom Ö-dialogen kan det finnas tillfällen då kommunen prioriterar ur ett hela-staden perspektiv, snarare än ur ett skärgårdsperspektiv. Det kan därmed finnas behov av att kommunicera politikens prioriteringar, varför ett besluts togs och vilket mandat politiken har i frågor som berör öarna.

Henrik Kant	Jenny Adler
Stadsbyggnadsdirektör	Avdelningschef Strategi och taktik

Göteborgs Stad

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-04-26

Svar på remiss om motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

§ 36, diarienummer N043-0016/23

Aldina Mehmedovic informerar nämnden om ärendet.

Beslut

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice avstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdsamordnare, med ett medskick att den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör utvidgas och innehålla en samlad politisk målsättning för skärgårdens specifika förutsättningar.

2. Nämnden för demokrati och medborgarservice skickar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2023-02-10 med bilagan Arbetsordning för Ö-dialogen.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering
2023-04-26

Vid protokollet

Sekreterare
Irene Gustafsson

Utdrag ur protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-04-26

Ordförande
Jesper Berglund (V)

Justerande
Björn Jedvert (L)

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-02-10
Diarienummer N043-0016/23

Handläggare
Aldina Mehmedovic
Telefon: 031-366 67 88
E-post:
aldina.mehmedovic@demokratimedborgarservice.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I nämnden för demokrati och medborgarservice

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice avstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdsamordnare, med ett medskick att den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör utvidgas och innehålla en samlad politisk målsättning för skärgårdens specifika förutsättningar.

2. Nämnden för demokrati och medborgarservice skickar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnden för demokrati och medborgarservice har fått en motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) på remiss om att inrätta en skärgårdssamordnare. I motionen beskrivs att en skärgårdssamordnare behövs för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen på ett bättre sätt än idag.

Förvaltningen för demokrati och medborgarservice bedömer att rollen med att samordna Göteborgs Stads ärenden för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen redan existerar genom stadens dialogforum Ö-dialogen. Göteborgs Stads nämnder har ett gemensamt demokratiuppdrag, enligt sitt reglemente kapitel 1 §5. Därför är det av stor vikt att nämnderna skapar strukturer för samverkan och för ett mer dialogbaserat arbetssätt med fokus på invånarnas lokala behov, kunskaper och erfarenheter. För att på ett bättre sätt arbeta med skärgårdsfrågor ser förvaltningen att Göteborgs Stads nämnder nyttjar Ö-dialogen i större utsträckning, utifrån deras demokratiuppdrag, så att invånarnas lokala expertis kan tas tillvara i stadens planerings- och beslutsprocesser gällande samtliga frågor som rör invånarnas möjligheter till att leva och verka i södra skärgården.

Vidare ser förvaltningen för demokrati och medborgarservice utmaningar i hur en skärgårdsamordnares roll och mandat kan utformas samt var i Göteborgs Stads organisation denne kan tillhöra. Det är endast kommunfullmäktige som kan ge uppdrag till stadens nämnder eftersom en nämnd inte kan ge uppdrag till en annan nämnd. Därför kan inte en skärgårdssamordnare, som är organiserad under en specifik nämnd, initiera

eller ta emot ärenden från andra nämnder. Förvaltningen ser snarare att den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör utvidgas så att den täcker samtliga frågor som Göteborgs Stad har rådighet i. Planen behöver också innehålla en tydligt samlad politisk målsättning för skärgårdens framtid, så att Göteborgs stads nämnder och styrelser får en tydligare riktning i sina beslutsunderlag.

En heltäckande strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling, i kombination med att Ö-dialogen används av stadens nämnder, förvaltningar, styrelser, bolag och övriga aktörer, bedömer förvaltningen vara tillräckligt för att Göteborgs Stad ska kunna fatta välformulerade beslut i samtliga frågor som staden har rådighet i.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Inrättandet av en samordnande funktion innebär ökad administration och kostnader för ytterligare en tjänst, utöver befintlig samordning av Ö-dialogen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Utifrån ett demokrati- och delaktighetsperspektiv finns det risk att skärgårdsbornas möjligheter till dialog och påverkan begränsas om en samordnande funktion inrättas. Det kan minska nämndernas egna ansvar att aktivt arbeta för att skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare, vilket alla nämnder har i uppdrag att arbeta med, enligt sitt reglemente kapitel 1 §5. Dessutom kan inrättandet av en skärgårdssamordnare innebära att invånarnas avstånd till beslutsfattare ökar eftersom samordnaren får i uppgift att behandla frågor som beslutsfattare bör hantera i dialog med invånare.

Göteborg består av många geografiska områden och grupper som kan vara i behov av samordnare då de präglas av bland annat lägre demokratisk delaktighet, sämre hälsa och socioekonomiska utmaningar. Därför kan inrättandet av en skärgårdssamordnare vara negativt ur ett jämlikhetsperspektiv i staden, i synnerhet då detta geografiska område redan har ett dialogforum, Ö-dialogen, till sitt förfogande.

Bilaga

1. Arbetsordning för Ö-dialogen

Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare på remiss till nämnden för demokrati och medborgarservice samt till socialnämnden Sydväst, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden.

Svar ska lämnas senast den 28 april 2023.

Beskrivning av ärendet

Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) föreslår att Göteborgs Stad inrättar en skärgårdsamordnare för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen på ett bättre sätt än idag.

Motionärerna menar att en skärgårdsamordnare ska kunna följa upp arbetet i den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling och förbättra samverkan mellan olika förvaltningar. Det var dåvarande byggnadsnämnden som fick i uppdrag av kommunfullmäktige att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Uppdraget formulerades i kommunfullmäktiges budget för 2022 och fick diarienummer 0535/22 hos dåvarande byggnadsnämnden. Syftet med planen är att identifiera och omhänderta frågor som skapar förutsättningar för en utveckling av skärgården.

I motionen lyfts Ö-dialogen som ett dialogforum för skärgårdsfrågorna som staden kan använda för att ta till vara och bidra till ett breddat beslutsunderlag vid behandling av ärenden och frågeställningar i stadens nämnder och styrelser. Motionärerna anser att efterlevnaden är otillräcklig och för att förbättra omhändertagandet av de frågor som diskuteras på Ö-dialogen behöver en skärgårdssamordnare inrättas.

Motionen belyser att det också är angeläget att välfärdsverksamheternas särskilda utmaningar bevakas och följs upp av en sådan samordnande funktion. Skärgårdens förutsättningar innebär ofta behov av lokala konstruktiva särlösningar som kan vara svåra för stadens olika förvaltningar att utforma på egen hand.

Stadens nämnders uppdrag för demokratisk delaktighet

I samtliga nämnders reglemente, kapitel 1 – paragraf 5, står det att ”Nämnden ska aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten”. Det står också att ”Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta”. Därmed har varje nämnd i staden ett demokratiskt uppdrag att aktivt arbeta med att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i frågor som rör nämndens specifika verksamhet.

Till hjälp kan nämnderna nyttja en infrastruktur för att stärka den lokala demokratin – en infrastruktur som nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar för att upprätthålla. Infrastrukturen innehåller både stöd och metoder, mötesplatser och samverkan. Detta innebär att det finns vägar byggda för politiker och tjänstepersoner att i sina frågor skapa större delaktighet och inflytande för dem uppdraget berör.

Ö-dialogen är en del av den lokala demokratins infrastruktur för alla nämnder att nyttja

I nämnden för demokrati och medborgarservice reglemente, kapitel 2 – paragraf 3, står det att ”Nämnden ansvarar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande med andra aktörer. Nämnden ansvarar för att upprätthålla en väl utbyggd infrastruktur för att stärka den lokala demokratin”. Ö-dialogen utgör en del av denna infrastruktur för att skapa förutsättningar för skärgårdsbornas demokratiska delaktighet och inflytande, i samverkan med stadens nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag. Utifrån infrastrukturen är Ö-dialogen både ett forum för dialog mellan politiker och skärgårdsbor samt en plattform för samverkan där politiker och tjänstepersoner från olika nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag kan mötas för att diskutera gemensamma uppdrag tillsammans med invånarna från lokalsamhället.

Den 23 november 2022, § 115, antog nämnden för demokrati och medborgarservice en arbetsordning för Ö-dialogen. Enligt arbetsordningen ska Ö-dialogen möjliggöra att behov och erfarenheter från medborgare tas till vara och deras lokala kunskap ska bidra till väl motiverade beslutsunderlag och frågeställningar i Göteborgs Stads nämnder och styrelser. Inom Ö-dialogen ansvarar flera parter för de samordnande delarna som motionen nämner att en samordnare behöver utföra. Ordförande för Ö-dialogen ansvarar för återkoppling till berörda nämnder, styrelser och andra aktörer. Samtliga politiker som deltar i Ö-dialogen ska driva dialogen och nyttja möjligheten till att utöka sitt beslutsunderlag i frågor som rör södra skärgården. Ö-representanter ansvarar för att lyfta in frågor i forumet som är viktiga för dem som bor och verkar i södra skärgården och samtliga förvaltningar och nämnder ansvarar för att använda Ö-dialogen i sina planerings- och beslutprocesser. Därutöver ansvarar förvaltningen för demokrati och medborgarservice för att initiativ och behov fångas upp samt att berörda aktörer bjuds in.

Tjänstepersoner från stadens förvaltningar och bolag kan använda Ö-dialogen för att bredda och förbättra beredningen av beslutsunderlag till sin nämnd/bolagsstyrelse. Samtliga frågor som påverkar tillvaron för och möjligheter till likvärdig service för boende i södra skärgården i förhållande till fastlandets boende kan behandlas i forumet. Detta kan till exempel innefatta stadens välfärdsverksamheters utmaningar där Ö-dialogen tidigare har diskuterat tillgång till förskola med förskolenämnden, trygghetsfrågan med socialnämnden Sydväst och Polismyndigheten eller passagerartrafik till och från fastlandet med trafikkontoret och Västtrafik. De två förstnämnda har båda varit tillbaka och återkopplat vad som gjorts i frågan sedan dialogen i Ö-dialogen. Diskussionen i Ö-dialogen kring passagerartrafiken ledde till ett flertal möten mellan berörda aktörer på olika nivåer så att de fick ökad förståelse för komplexiteten i de olika behoven inför upphandlingen.

Utmaningar för en skärgårdsamordnare

Endast kommunfullmäktige kan ge uppdrag till stadens nämnder. En nämnd kan inte ge uppdrag till en annan nämnd. Därför kan inte en skärgårdssamordnare, som är organiserad under en specifik nämnd, initiera eller ta emot ärenden från andra nämnder som har beslutsmandat i frågor som påverkar södra skärgården.

Om en skärgårdssamordnare inrättas är det viktigt att funktionen ges rätt förutsättningar och mandat för att ta sig an stadens utmaningar när det gäller södra skärgårdens utveckling. Samordnaren bör placeras under lämplig nämnd så att den samordnande funktionen kan få insyn i relevanta frågor och uppdrag för södra skärgården. Det är en svårighet att identifiera rätt placering eftersom ingen enskild nämnd i staden behandlar alla frågor som rör skärgården, men för att få en bredare helhetssyn skulle stadsledningskontoret kunna vara en lämplig hemvist. Där kan funktionen bevaka ärenden som behandlas i kommunfullmäktige, dock har funktionen inget mandat eller handlingsutrymme i förhållande till andra nämnders ansvarsområden, där många av skärgårdens frågor har sin hemvist till exempel förskole- och skolfrågor, trygghetsfrågan och kollektivtrafiken.

Den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör utvidgas

Kommunfullmäktige gav i sin budget för 2022 dåvarande byggnadsnämnd i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Dåvarande stadsbyggnadskontoret hanterade uppdraget, under 2022, genom att ta fram en förstudie i samarbete med trafikkontoret (beslut i byggnadsnämnden 2023-02-07, § 6). På Ö-dialogen i september 2022 deltog stadsbyggnadskontorets och trafikkontorets tjänstepersoner och presenterade innehållet i förstudien. Förstudien Södra skärgården fokuserar endast på frågor som dåvarande byggnadsnämnden och trafiknämnden ansvarade för. Förstudien omfattar inte övriga frågor som Göteborgs Stad har rådighet i. Ansvaret för att fortsätta arbetet enligt förstudien och ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling ligger idag på stadsbyggnadsnämnden. Ärendet har diarienummer SBF-2023-00224.

En strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling i Göteborg handlar om att skapa en god kunskap och helhetsbild om förutsättningarna i skärgården så att det blir möjligt att leva och verka i vår unika skärgård även om 20–30 år. Flera kommuner i Sverige med kust och skärgård har långsiktiga utvecklingsplaner för dem; exempelvis Delregional utvecklingsplan för Stockholms kust och skärgård samt Landsbygds- och skärgårdsprogram för Karlskrona kommun. Den nuvarande förstudien till strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling i Göteborg täcker inte alla frågor som är viktiga för en levande skärgård i framtiden. Den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör innehålla en samlad politisk målsättning för skärgårdens specifika förutsättningar, som Göteborgs stads nämnder och styrelser kan följa.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen för demokrati och medborgarservice har gjort sin bedömning i ärendet utifrån nämnden för demokrati och medborgarservice ansvar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande samt upprätthålla en väl utbyggd infrastruktur för att stärka den lokala demokratin som andra nämnder och styrelse ska nyttja.

I och med ny nämndorganisation 2021 fick alla nämnder ett utökat demokratiuppdrag i sina reglementen: kapitel 1, paragraf 5. Det är därför viktigt att stadens nämnder skapar strukturer för samverkan och för ett mer dialogbaserat arbetssätt med fokus på invånarnas lokala behov, kunskaper och erfarenheter. Nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar för att upprätthålla en infrastruktur som stadens nämnder kan nyttja. Ö-dialogen utgör en del av denna infrastruktur för att skapa förutsättningar för skärgårdsbornas demokratiska delaktighet och inflytande, i samverkan med stadens nämnder, förvaltningar och andra aktörer. Ö-dialogen är ett dialogforum mellan politiker och skärgårdsbor samt en samverkansplattform där beslutsfattare kan mötas för att diskutera gemensamma uppdrag, tillsammans med invånarna från lokalsamhället. På så vis får invånarna möjlighet att påverka beslut och uppdrag som rör deras vardag.

Förvaltningen bedömer att rollen med att samordna Göteborgs Stads ärenden för att synliggöra skärgårdsfrågorna och omhänderta skärgårdens intressen redan existerar genom Ö-dialogen. Ordförande för Ö-dialogen, politikerrepresentanter, ö-representanter och tjänstepersoner delar på samordnarrollen. Till exempel ansvarar ordförande för Ö-dialogen för att de frågor som diskuteras på Ö-dialogens möten återkopplas till nämnden för demokrati och medborgarservice men också till andra berörda nämnder och aktörer för eventuella beslut. Förvaltningens bedömning är att inrättandet av en skärgårdssamordnare innebär att invånarnas möjlighet till påverkan och dialog med Göteborgs Stads beslutsfattare begränsas om ytterligare en tjänsteperson i form av en samordnande funktion inrättas. Dessutom har förvaltningen svårt att se, utifrån Göteborgs Stads organisering, hur en skärgårdsamordningsfunktion ska kunna ta sig an ett sådant brett spektrum av frågor som kräver insyn och mandat hos stadens nämnder och förvaltningar. En enskild tjänsteperson har varken sakkunnighet eller mandat för att driva samtliga frågor som kommunen har rådighet i.

Förvaltningens bedömning är att staden har ett upparbetat dialogforum, Ö-dialogen, som kan användas i större utsträckning. Ö-dialogen behöver bli mer känd så att stadens nämnder/styrelser, förvaltningar/bolag och andra aktörer känner till Ö-dialogen och kan använda forumet för att informera/konsultera, inhämta information eller föra dialog med Ö-dialogens representanter för att skapa breda och välmotiverade beslutsunderlag. Förvaltningens bedömning är att om fler tjänstepersoner och politiker lyfter aktuella ärenden för södra skärgårdens utveckling till Ö-dialogen, är risken mindre att viktiga ärenden missas att informera, konsultera eller föra dialog om med lokalsamhällets befolkning. På så sätt inkommer fler perspektiv och lokal kunskap kan omhändertas av ansvarig nämnd som också ansvarar för att följa upp ärendet.

I arbetet med Ö-dialogen har förvaltningen för demokrati och medborgarservice sett ett stort behov hos nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag att få en riktning i Göteborgs Stads politiska målsättning när de ska förhålla sig till södra skärgårdens speciella förutsättningar i sina beslut. Som motionärerna understryker så innebär skärgårdens

förutsättningar ofta behov av lokala konstruktiva särlösningar som kan vara svåra för stadens olika förvaltningar att utforma på egen hand. Därav ser förvaltningen ett behov av en tydlig strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Den nuvarande förstudien till den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling täcker inte alla frågor som är viktiga för en levande skärgård i framtiden. Den tidigare byggnadsnämnden som fick kommunfullmäktiges uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder, ta fram en strategiskt plan för skärgårdens framtida utveckling tog fram en förstudie som endast innehåller de frågor som dåvarande byggnadsnämnden och trafiknämnden har rådighet i. Förvaltningens bedömning är att den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling behöver utvidgas och täcka alla frågor som Göteborgs Stad ansvarar för, med en tydligt samlad politisk målsättning för skärgårdens utveckling på lång sikt. En samlad politisk målsättning tydliggör för samtliga nämnder och styrelser hur de ska förhålla sig till södra skärgårdens speciella förutsättningar i sina beslutsprocesser.

Därmed föreslår förvaltningen för demokrati och medborgarservice att nämnden för demokrati och medborgarservice avstyrker motion av Elisabeth Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare, med ett medskick att den strategiska planen för skärgårdens framtida utveckling bör utvidgas och innehålla en samlad politisk målsättning för skärgårdens specifika förutsättningar. En heltäckande strategisk plan, i kombination med att Ö-dialogen används i större utsträckning, bedömer förvaltningen vara tillräckligt för att stadens nämnder och styrelser ska kunna fatta välformulerade beslut i frågor rörande södra skärgården och dess specifika förutsättningar.

Maria Holmgren	Karim Zendegani
Tillförordnad förvaltningsdirektör	Avdelningschef Utveckling och analys

Göteborgs Stad

Protokoll (nr 6)
Sammanträdesdatum: 2023-04-28

§ 99 SMF-2023-00512

Remissvar gällande motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Beslut

I Stadsmiljönämnden

1. Stadsmiljönämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande gällande motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Stadsmiljönämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Handling/ar

Stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande med följande bilagor:

1. Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare
2. Stadsbyggnadskontorets Förstudie Södra skärgården

Yrkanden

Toni Orsulic (M), ordförande Joakim Larsson (MP), Leslie Thorén (SD), Anders Torwald (D) och Eva Jansson (M) yrkar bifall på stadsmiljöförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande Joakim Larsson (MP) finner att det endast finns ett förslag till beslut, det vill säga bifall på stadsmiljöförvaltningens förslag. Han finner att stadsmiljönämnden beslutar enligt stadsmiljöförvaltningens förslag.

Justering

Omedelbar justering

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2023-03-08
Diarienummer SMF-2023-00512

Handläggare
Katarina Overland
Telefon: 031-365 58 03
E-post: katarina.overland@stadsmiljo.goteborg.se

Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare

Förslag till beslut

I Stadsmiljönämnden

Stadsmiljönämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande gällande motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Stadsmiljönämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart

Sammanfattning

Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) har till kommunfullmäktige lämnat in en motion om att inrätta en skärgårdssamordnare. Motionärerna lyfter skärgården som en av Göteborgs viktigaste tillgångar men med särskilda utmaningar. En avgörande faktor är att den hålls levande året runt. Befintligt forum Ö-dialogen har bedömts otillräckligt och dåvarande byggnadsnämnden fick i uppdrag att i samarbete ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. För att följa upp den strategiska planen, förbättra samverkan mellan olika förvaltningar och bättre omhänderta frågor från Ö-dialogen föreslår motionärerna att en skärgårdssamordnare skall inrättas. Även välfärdsverksamheterna bör bevakas och följas upp av en sådan funktion.

Stadsbyggnadskontoret i samarbete med trafikkontoret har under 2022 gjort en förstudie som ett första steg till strategisk plan. I denna redovisas vad som redan gjorts eller pågår utifrån de utmaningar som nämnts i uppdraget till planen samt förslag till fortsatt arbete. Det konstateras att mycket redan är gjort eller pågår samt att en kombination av nya detaljplaner och en lokal utvecklingsplan för samverkan är en bättre form för fortsatt arbete.

Förvaltningens bedömning är att inrättandet av en skärgårdssamordnare kan förbättra samverkan men att ett eventuellt inrättande av en ny funktion som skärgårdssamordnare bör avvakta politiska beslut om uppdrag och finansiering enligt den framtagna förstudien, samt att uppdrag, omfattning, avgränsning och placering av en sådan funktion behöver förtydligas.

Förvaltningen bedömer att kostnaden för att inrätta en ny funktionen medför kräver omprioritering inom befintlig ram eller ökad personalkostnad och inte säkert leder till önskad nytta/effekt, eftersom beslut om att genomföra åtgärder/insatser hanteras utifrån inom respektive berörd förvaltning eller bolags ansvar och förutsättningar.

Enligt förstudien bedömdes att en lokal utvecklingsplan för samverkan inte ryms inom stadsbyggnadskontorets eller trafikkontorets verksamhetsuppdrag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Inrättande av skärgårdssamordnare innebär en ny tjänst med tillhörande personalkostnader oavsett var den placeras. Rollen kan även innebär ökat behov alternativt omfördelning av personella resurser tillhörande kostnader hos de förvaltningar som ska samverka med rollen och/eller delta i befintliga eller nya samarbetsforum. Genomförande av önskade åtgärder som resultat av samverkan behöver lyftas in i respektive berörd förvaltning eller bolag och där hanteras i dess budgetprocess vare sig det gäller drift eller investeringsbudget, där det skall ställas mot övriga behov och uppdrag.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen/bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

En funktion som skärgårdssamordnare kan inverka positivt för skärgårdsborna, men även besökare och näringsidkare. Det kan öka möjligheterna till delaktighet och samverkan i frågor som viktiga för skärgården som till exempel gäller kollektivtrafik, arbets- och studiependlingsmöjligheter från skärgården in till centrala Göteborg samt samhällsservice. Det i sin tur kan ha positiv påverkan ur hälso-, jämställdhets- och jämlikhetssynpunkt.

Samverkan

Ej aktuellt

Bilagor

1. Motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare
2. Stadsbyggnadskontorets Förstudie Södra skärgården

Ärendet

Kommunstyrelsen har ombett stadsmiljönämnden att yttra sig över motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare. Yttrande skall lämnas senast 2023-05-03.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har ombett stadsmiljönämnden att yttra sig över motion av Elisabet Lann (KD) och Samuel Bråse (KD) om att inrätta en skärgårdssamordnare. Motionärerna lyfter skärgården som en av Göteborgs viktigaste tillgångar. Den har en stor attraktionskraft som besöksmål för både göteborgare och turister. Även säkerhetspolitiskt har den en stor betydelse. Skärgården präglas av ett starkt näringsliv och ett levande civilsamhälle. En avgörande faktor är att den hålls levande året runt. Den har genom sitt läge och begränsade kommunikationsmöjligheter speciella förutsättningar.

Det finns sedan tidigare ett forum Ö-dialogen för invånare och politiker att mötas kring de särskilda utmaningarna skärgården har. Tanken är att information och erfarenheter från detta forum skall tas tillvara i stadens nämnders och styrelsers arbete. Det har dock varit otillräckligt. I stadens budget 2022 fick därför dåvarande byggnadsnämnden i uppdrag att samarbete med berörda ta fram en strategisk plan för skärgårdens framtida utveckling. Den skall behandla utökad kollektivtrafik, tvärförbindelser mellan öarna och förutsättningar för utökad samhällsservice och förbättrade möjligheter till om- och tillbyggnad, parkeringsmöjligheter på fastlandet och godstransport.

För att följa upp den strategiska planen, förbättra samverkan mellan olika förvaltningar och bättre omhänderta frågor från Ö-dialogen föreslår motionärerna att en skärgårdssamordnare skall inrättas. Även välfärdsverksamheterna bör bevakas och följas upp av en sådan funktion.

Under 2022 har stadsbyggnadskontoret, i samarbete med trafikkontoret gjort en förstudie, som ett första steg mot en strategisk plan. Förstudien sammanfattar kunskapsläget i de utmaningar för skärgården som nämns i kommunfullmäktigeuppdraget, samt redogör för vad för typ av plan en strategisk plan för Södra skärgården skulle kunna vara. Stadsbyggnadskontorets bedömning för fortsatt arbete är att en kombination av nya detaljplaner och en lokal utvecklingsplan för samverkan är mest framkomlig och lämplig väg för att ge träff på målet om en strategisk plan för en levande skärgård, samt möjliggöra för klassisk skärgårdsarkitektur. Det behövs politiska beslut om uppdrag och finansiering för ett fortsatt arbete med denna inriktning.

Förvaltningens/bolagets bedömning

Flera av de utmaningar som motionärerna beskriver har hanterats i olika uppdrag och styrande dokument vilket stadsbyggnadskontorets förstudie redovisar. En del har hanterats på strategisk nivå i den nya översiktsplanen. Det gäller till exempel riksintresse totalförsvaret, översvämningsrisker, delvis bättre arbets- och studiependlingsmöjligheter.

Av de trafikrelaterade frågorna har alla utom två, en pågående hantering i andra uppdrag från kommunfullmäktige eller nämnder, eller genom Västtrafiks pågående förstudie. De två trafikfrågor som inte har pågående hantering (bro, samt pendelparkering) bedöms enligt förstudien inte vara aktuella att utreda i nuläget.

Fortsatt arbete enligt förstudien bör inriktas på en kombination av nya detaljplaner och en lokal plan för utveckling av samverkansfrågor som omfattar offentliga, ideella och privata aktörer.

En funktion som skärgårdssamordnare skulle kunna ha en samordnade roll och uppdrag i framtagning och uppföljning av en sådan lokal plan. Ö-dialogen är ett forum att ta tillvara i det arbetet. Skärgården är värdefull som turistdestination och besöksmål men som också innebär utmaningar som tillgång till olika typer av service, inte minst då staden förvaltar en begränsad del av marken i skärgården. Stadsmiljöförvaltningen har ansvar för till exempel färjelägen, kommunala badplatser, offentliga toaletter, viss sophantering, strandstädning i skärgården. Det krävs dock ofta lösningar med olika aktörer för att hitta lösningar som fungerar i skärgården. Balansen mellan turism och natur- och kulturvärden, kan gynnas av en förbättrad samordning mellan Göteborgs stads bolag och förvaltningar och utvecklad samverkan mellan kommunen, lokalt näringsliv och ideella aktörer. Möjligheten till genomförande av önskade åtgärder som resultat av samverkan som leds av en samordnare bedöms dock begränsade, inte minst på kort sikt. Det finns en stor komplexitet med många förvaltningar, bolag och andra aktörer som är ansvariga för olika områden och verksamheter som berörs. Åtgärdsförslag behöver lyftas in och hanteras av respektive berörd förvaltning eller bolag som fattar beslut inom sin egen budgetram där det skall ställas mot övriga behov och uppdrag.

Förvaltningens bedömning är att det som enligt förstudiens slutsats först behövs politiska beslut om uppdrag och finansiering för att starta arbete med en lokal plan för samverkan liksom nya detaljplanearbeten för skärgården. Inrättning av en funktion som skärgårdssamordnare bör avvakta till dessa beslut är fattade för att omfattning, avgränsning och innehåll i en sådan funktion skall bli tydliga.

I remissen hänvisas till att skärgårdens förutsättningar ofta innebär ”behov av lokala konstruktiva särlösningar som kan vara svåra för stadens olika förvaltningar att utforma på egen hand”, förvaltningen anser att hela staden perspektivet bör värnas och den föreslagna funktionen/rollen bör placeras i en stadenövergripande organisation för att ge rätt förutsättningar för det.

Katarina Overland	Gunilla Åkerström
Strategisk förvaltare	Avdelningschef